

CLOSE-UP

LIEVE BLANCQUAERT OVER DE EUTHANASIE VAN ACTEUR CARL RIDDERS

In 'Zondag gaat het gebeuren' volgen we samen met fotografe Lieve Blancquaert de laatste maanden van het leven van Carl Ridders. De 50-jarige acteur leed aan de ongeneeslijke spierziekte ALS en koos ten slotte voor euthanasie.

'Het is een kunst om schoon te sterven'

Carl Ridders besliste dat hij wilde sterven toen zijn stem bijna weg was. 'Als hij de woorden niet meer kon uitspreken zoals hij wou, was het voor hem genoeg geweest.' © Lieve Blancquaert

VAN ONZE REDACTEUR

LEO BONTE

BRUSSEL | 'Het paardje is moe. Ik ben er zó klaar voor. Dus laat me gaan. Uiteindelijk ga ik jullie alleen maar voor... Ik ben een gelukkig man.' Met deze woorden stapte Carl Ridders op 7 december 2008 uit het leven. Ridders was vooral in het theater actief, maar bij het grote publiek is hij bekend als dokter Koen Laenen uit de VTM-serie *Spoed*.

De laatste maanden van zijn leven zorgden vrienden ervoor dat de acteur thuis de nodige verzorging kreeg. Eén van hen was de fotografe Lieve Blancquaert. 'Daarvoor had ik niet echt een persoonlijke band met Carl', zegt Lieve Blancquaert. 'Ik kende hem van op feestjes, waar we wel eens samen dansten. Ik wist dat hij aan de dodelijke neuromusculaire ziekte ALS leed.'

Waarom hebt u aan dit programma meegewerkt?

'Michaël Pas, een goede vriend van Carl, belde mij op met de vraag om een documentaire te maken over Carl Ridders en die vreselijke ziekte. Hij zag dat de afpakking bij Carl zo snel ging, en zo gruwelijk was. Ik heb getwijfeld. In alles wat ik doe, wil ik

schoonheid tonen. Samen met regisseur Joeri Vlekken en monteur Tom Meersseman zijn wij daar ook in geslaagd. En dankzij het karakter van Carl, die de documentaire voor een stuk mee maakte.'

Hoe heeft hij meegewerkt?

'Hij was heel rijk in zijn taal en in zijn ideeën. Hij is maar vijftig jaar kunnen worden, maar al vanaf de eerste draaidag zei hij ons: "Ik mag niet klagen. Ik heb een heel schoon leven gehad. Ik heb van mannen en vrouwen kunnen houden. Ik heb kunnen doen wat ik wou." Hij slaagde erin om te kijken naar wat hij wel had gehad en niet naar wat hij niet meer ging krijgen. Onze talrijke ontmoetingen waren dan ook altijd geestig en tof. Behalve dan die laatste keer. Het is geen cadeau om van iemand te beginnen houden op het moment dat hij uit het leven gaat stappen.'

'Maar het is ook veel meer dan alleen maar een portret van Carl. Hij hechte veel belang aan deze documentaire omdat hij op die manier de ziekte ALS onder de aandacht wil brengen. Omdat er zo weinig over geweten is, en er bijna geen onderzoek naar gedaan wordt. De ziekte is te zeldzaam.'

Had u niet de neiging om het beeld mooier te maken?

'Carl is er in het laatste jaar van zijn leven in geslaagd om er voor te zorgen dat iedereen hem heel graag zag. Daarom is hij niet één dag in het ziekenhuis, en niet één dag alleen, geweest. Al had hij geen partner en heeft hij geen kinderen, toch is hij is altijd omringd geweest door vrienden en familieleden die voor hem gezorgd hebben. Misschien is het beeld wat geromantiseerd. Maar dat is ook goed, want ik wil niet zien dat hij zijn poep niet meer kon afkuisen. En ik wil zeker niet dat de kijker dat ziet.'

'Waar eindigt de schoonheid en begint de sensatie?'

Een documentaire maken over een stervende, roept dat geen weerstand op?

'Het is niet gemakkelijk. Op het einde van de rit is hij er niet meer bij, en je laat nu eenmaal het laatste beeld na. En dat moet goed gebracht zijn. Waar eindigt immers de schoonheid en begint de sensatie? Twee dagen voor hij stierf, heb ik hem gevraagd: aan wie

moeten wij deze documentaire tonen, zodat we zeker zijn dat we goed bezig zijn? Zijn antwoord was duidelijk: "Ik vertrouw jullie, jullie moeten ook jezelf vertrouwen". Vorige week vrijdag hebben we de documentaire getoond aan vijftig vrienden en familieleden. Nu pas ben ik gerustgesteld.'

Wist u van meet af aan dat hij euthanasie wilde plegen?

'Nee. En hij wist dat op dat moment zelf ook nog niet. Je weet niet hoe rekbaar iemands lichaam is en ook niet in welke mate je kan aanvaarden van wat je wel nog kunt en wat je niet meer kunt. Hij was er wel mee bezig. Wanneer dat zou gebeuren en of dat überhaupt zou gebeuren, dat was niet duidelijk. Maar dan is het ineens heel snel gegaan.'

Hoe ervaart u de discussie over euthanasie nu?

'Het is goed dat we uit die taboesfeer geraken, omdat we allemaal zo ongelooflijk bang zijn voor de dood. Die kerel is erin geslaagd om mijn angst om dood te gaan voor een stuk weg te nemen. Maar tegelijkertijd besef ik meer dan ooit dat je die ontzettend moeilijke discussie over euthanasie eigenlijk niet kunt voeren. Iedereen moet voor zichzelf beslissen. Als iemand dat zo graag wil en daarvoor zoveel redenen heeft, zoals Carl, dan kun je daar alleen

maar respect voor hebben.'

Kijkt u nu anders naar de dood?
'Carl heeft mij geleerd dat het ook een kunst is om schoon te kunnen sterven. Hij was moe en voelde dat zijn stem bijna weg was. En daar lag voor hem de grens. Als hij de woorden niet meer kon uitspreken op de manier waarop hij ze wou uitspreken, dan was het voor hem genoeg geweest.'

Zou u zijn voorbeeld volgen?

'Ik denk het wel. Al weet je dat niet zolang je er niet zelf voor staat. Een andere vriend van mij met terminale kanker had op voorhand gezegd: "Als ik dat allemaal niet meer kan, maak dan de euthanasiepapieren maar klaar en laat mij inslapen". Finaal was het enige wat hij nog kon een sigaret roken en naar buiten kijken. Toen de dokter hem herinnerde aan zijn verzoek, reageerde hij verontwaardigd: "Wie zegt dat ik geen levenskwaliteit meer heb? Wie zegt dat ik niet genoeg heb aan naar buiten kijken om verder te leven?". Je kunt voor niemand inschatten waar de grens ligt. Ik weet dat ook niet voor mezelf.'

Blz. 18 > Denken over de dood

Puur persoonlijk: Zondag gaat het gebeuren, maandag om 22.05 uur op Canvas

